

[A. Chr. Christensen.]

paadrog de lollandske Digelag sig i Løbet af en Snæs Aar en meget betydelig Gæld til Staten. Dette Gældsforhold til Staten fik det lollandske Digelag ved Lov af 22. April 1904 ordnet paa følgende Maade: Staten eftergav den de lollandske Digelag paahvilende Gæld til Statskassen, stor 826 561 Kr. 95 Ø., Staten afstod til de lollandske Digelag den Statskassen tilhørende Andel i Ejendomsretten over Rødby Fjord og Nakskov Inderfjord samt Statens Andel i den endnu udestaaende Del af Købesummen for det afhændede Areal af Nakskov Inderfjord, og Staten tilskød et kontant Beløb paa 200 000 Kr. til Dannelsen af en Reservefond til Digernes fremtidige Vedligeholdelse. Det var egentlig en nem Maade at faa sin Gæld betalt paa. Men endnu er man ikke færdig med Tilskud til de lollandske Diger, da der fra 1918—19 indtil nu ifølge Statsregnskabet er ydet i Tilskud fra Staten i alt 430 000 Kr. Digeanlægget fra Store Darum til Vester Vedsted gennemførtes ved Lov af 30. April 1909 og kostede 1 780 000 Kr.; heraf var Statens Tilskud 1 055 000 Kr. de interesserede Lodsejere udredede 675 000 Kr. og Ribe Amts Repartitionsfond 50 000 Kr., men Staten laante de interesserede Lodsejere de 675 000 Kr., og dette Laan henstod rente- og afdragsfrit, til Digerne var færdigbyggede. Til Rejsbydiget, Lov af 10. Maj 1922, hvor Udgiften var anslaaet til 2 Mill. Kr., udredede Staten de $\frac{2}{3}$, Ribe Amts Repartitionsfond 77 500 Kr. og Lodsejerne Resten. Staten ydede ogsaa de $\frac{2}{3}$ af Udgifterne til Digerne paa Manø og Romø, til Forhøjelsen af Diget fra Vester Vedsted til Store Darum og til Diget fra Store Darum til Tjæreborg Bakker, Lov af 29. Marts 1924. Til alle disse Digeanlæg har Staten laant de interesserede Lodsejere de Beløb, som disse skulde udrede, til $4\frac{1}{2}$ pCt., hvoraf 4 pCt. er Rente, Resten Afdrag; Beløbene ydedes rente- og afdragsfrit, til Digerne var færdigbyggede. Til Digeanlægene Brovst, Øland, Gjøll, Haldager var Udgiften oprindelig anslaaet til 175 000 Kr., men den blev med et rundt Tal 273 000 Kr., og deraf har Staten ydet et Tilskud paa i alt 107 000 Kr. og de interesserede Lodsejere 166 000 Kr. Naar Digeanlæggets Gæld ikke blev 166 000 Kr., men derimod 201 000 Kr., skyldes det den Omstændighed, at Forrentning og Afdrag af de optagne Laan begyndte at løbe straks efter Laanenes Optagelse, medens Digeskatte først kunde opkræves, efter at Digerne var færdigbyggede, Jorderne klassificerede og Digeskatte paalagte.

Digeanlægget hviler paa 26 727 Digeskatteparter, og der betales for Tiden en Digeskat af 60 Ø. pr. Part aarligt, i alt 16 036 Kr. 20 Ø. Man vil heraf forstaa, at Lodsejerne ikke synes, at vi alle er lige for Loven, idet Staten har stillet sig helt anderledes her, end den har gjort det overfor andre og tilmed langt bedre Ægne af Landet. Ja, Staten har ikke alene ikke stillet sig velvilligt overfor Lodsejerne, men endog lagt dem Hindringer i Vejen ved den meningsløse Bestemmelse om, at hele dette Staten tilhørende Areal skal ligge hen som Fuglereservat, hvorved den hindrer, at mange Tusinde Tdr. Land faar den fornødne Afvanding. Det er mit Haab, at den højtærede Landbrugsminister en Gang maa komme til Erkendelse af, at heri maa der ske en Ændring, og, hvis Ministeren saa, hvordan disse Enge er fra Naturens Haand, og hvad der kan komme ud af dem, naar de bliver kultiveret, saa nærer jeg ingen Tvivl om, at denne Ændring vilde komme.

Jeg har med disse Bemærkninger ikke omtalt det vestlige Digelag mellem Øland og Atterup i Torslev Sogn, da der vil blive indbragt et Andragende fra Lodsejerne dér, fordi de har en saa tyngende Digeskat, at det truer med økonomiske Sammenbrud for mange af dem. Da dette Andragende vil blive omdelt til Tingets ærede Medlemmer, skal jeg ikke omtale dette Digeanlæg ved denne Lejlighed.

Hendriksen: Naar jeg har begæret Ordet paa dette sene Tidspunkt af Debatten, er Grunden den, at det ærede Medlem Hr. Krag, som jeg desværre ikke ser her i Salen i Øjeblikket, i Gaar lyste efter en mere udførlig Redegørelse vedrørende Resultaterne af den danske Fiskeriexpedition til Island. Jeg meddelte da i en kort Bemærkning, at jeg anmodede om at faa Ordet, og at jeg, naar jeg fik Ordet, vilde give denne Redegørelse. Ganske vist var det ærede Medlem Hr. Krag's Henvendelse jo rettet til den højtærede Statsminister, men da jeg formoder, at den højtærede Minister ikke er og ikke kan være inde i alle Enkeltheder, gaar jeg ud fra, at ærede Medlemmer, herunder ogsaa det ærede Medlem Hr. Krag, intet har at indvende imod, at jeg giver denne Redegørelse. Hvis den højtærede Minister ikke er enig med mig i de Betragtninger, jeg fremsætter, gaar jeg ud fra, at den højtærede Minister senere vil rette eller supplere mine Udtalelser.

Forinden jeg gaar over til Spørgsmaalet om selve Sildeekspeditionen, vil jeg gerne i Anledning af de Bemærkninger,